	2. N.A.Muslimov, SH.S.Sharipov, O.A.Qoysinov. Mehnat ta’limi o‘qitish metodikasi, kasb tanlashga yo‘llash. Darslik T.:O‘zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2014, 449 bet. 3. N.Toyloqov va boshqalar.O‘quvchilarni kasb-hunarga yo‘naltirish tehnologiyalari. Metodik qo‘llanma .2017 y. 4. B.Qurbonov, M.Muhliboev, G.Qurbonova. Mehnat ta’limi o‘qitish metodikasi, kasb tanlashga yo‘llash. O‘quv qo‘llanma. Guliston.:2013 y. 5. YE.V.Gudkov. Osnovi proforiyentatsii i professionalnogo konsultirovaniY. Uchebniye posobiye. Izdatelstvo. :YUUrGU. 2004 g. **X. Qo‘shimcha adabiyotlar** 6. Sh.M.Mirziyoyevning 2016 yilning asosiy yakunlari va 2017 yilda O‘zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning eng muhim ustivor yo‘naltirishlariga bag‘ishlangan Vazirlar Mahkamasining majlisidagi ma’ruzasi 7. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy taxlil, qat’iy tartib - intizom va shaxsiy javobgarlik - xar bir raxbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag‘ishlangan majlisdagi O‘zbekiston republikasi prezidentining nutqi. // Xalq so‘zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, № 11. 8. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob halqimiz bilan birga quramiz. “O‘zbekiston” 2017. **Axborot manbalari** www.pedagog.uz www.cspi.uz www.pedagog.uz www.edu.uz www.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O‘z.MK) www.ziyonet.uz - Ziyonet axborot-ta’lim resurslari portal
7.	**Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2023 yil “______” ____________dagi qarori bilan tasdiqlangan**
8.	**Fan/modul uchun ma’sul:** **R.S.Shermuxamedov** - CHDPU, “Texnologik ta’lim” kafedrasi dotsenti
9.	**Taqrizchilar:** **S.A.Baltabayev** – Nizomiy nomidagi TDPU, Texnologik ta’lim metodilasi kafedrasi dotsenti **M.M.Parpiyeva** – Chirchiq davlat pedagogika universiteti “Texnologik ta’lim” kafedrasi dotsenti

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Chirchiq davlat pedagogika universiteti rektori
G‘.I.Muxamedov
____
2023 yil ____________

KASB-HUNARGA YO’NALTIRISH O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi: 100000 – Ta’lim

Ta’lim sohasi: 110000 – Ta’lim

Ta’lim yo‘nalishi: 60112300 – Texnologik ta’lim

Chirchiq – 2023

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar	
KHY308	2025-2026	5-6	8	
Fan/modul turi	**Ta'lim tili**		**Haftadagi dars soatlari**	
Majburiy	O'zbek		4	

1.	**Fanning nomi**	**Auditoriya mashg'ulotlari (soat)**	**Mustaqil ta'lim (soat)**	**Jami yuklama (soat)**
	Kasb-hunarga yo'naltirish	120	120	240

2.

I. **Fanning mazmuni**

Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarni har tomonlama barkamol rivojlangan, hozirgi zamon ruhida tarbiyalangan, bozor iqtisodiyoti davrida ta'lim-tarbiya ishini tashkil etish va uni amalga oshirishga oid dolzarb muammolami ijobiy hal eta oladigan, milliy istiqlol g'oyasi, milliy va umuminsoniy qadriyatlarimizni chuqur his etib, ularni ta'lim-tarbiya mazmuniga singdira oladigan shaxs -mehnat ta'limi o'qituvchisi sifatida umumiy o'rta ta'lim maktablarida o'quvchilarni kasb tanlashga yo'llash ishlarini amalga oshirishni shakllantirishdir.

Fanning vazifasi - talabalarga pedagogik-psixologik bilimlar, kasb hunarga yo'naltirish ishlarini olib borish, tashkil etish ko'nikmasi; mehnat ta'limi fanini o'qitish jarayonida kasb hunarga yo'naltirish ishini tashkil etish; pedagogik- psixologik bilimlar, bevosita tanlangan sohalarga va yangi pedagogik, axborot texnologiyalari asosida metodik muammolarni hal etish; mehnat ta'limini o'qitishni tashkil etish hamda uni amalga oshirish metodikasini (har bir kasbga o'rgatishning mazmuni va o'ziga xosligini mintaqaviy xususiyatlarini hisobga olgan holda) o'rgatishdan iborat.

II. **Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)**

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu: O'quvchilarni kasb- hunarga yo'naltirishning nazariy asoslari.

Yoshlarni kasb - hunarga yo'naltirishning nazariy shart-sharoitlari: fanning maqsadi va v azifalari; fanning mazmuni «Ta'lim to'g'risida»gi qonun; «Kadrlar tayyorlash milliy dasturi».

2-mavzu: Kasb - hunarga yo'naltirish asoslari to'g'risidagi ta'limot.

fan-texnika va ijtimoiy taraqqiyot; kasbni to'g'ri tanlashning ahamiyati; umummehnat va maxsus malakalarni, kasbga bo'lgan qiziqishini shakllantirish.

3-mavzu: Kasb - hunarga yo'naltirish, uning tarixiy taraqqi yoti.

Yoshlarni kasb-hunarga yo'naltirish: kasb - hunarga yo'naltiri shning asosiy tushuncha va kotegoriyalari.

4-mavzu: Xorijiy davlatlarda kasb-hunarga yo'na ltirish nazariyasi va uning tarixi.

Mamlakatimizda kasb-hunarga yo'naltirish nazari yasi va uning tarixi.

5-mavzu: Kasb-hunarga yo'naltirishning ijtimoiy va psixoflziologik asoslari

Kasb - hunarga yo'naltirish ishlarining ijtimoiy asoslari. Kasb - hunarga yo'naltirish ishlarining psixologik asoslari. Kasb - hunarga yo'naltirish ishlarining fiziologik asoslari.

6-mavzu: Kasblar xarakteristikasi - professiogramma.

Professiogramma va ulaming turlari, mazmuni. Psixogramma.

7-mavzu: O'zbekiston xalq xo'jaligining asosiy tarmoqlari.

Xalq xo'jaligining asosiy tarmoqlari. Xalq xo'jaligidagi kasblar va ulaming malaka tavsifnomalari. O'rta maxsus kasb-hunar ta'limidagi tayyorlov yo'nalishlari, kasblar va ixtisosliklar tasniflagichi.

8-mavzu: Kasblar to'g'risida ma'lumotlar berish, kasblar va ularning turlari.

Kasblar to'g'risida ma'lumotlar berish. Kasblarning tiplari. Kasblarning turkumlari. Kasblarning bo'limlari va gruppalari. Kasb tanlash formulasi.

9-mavzu: Kasb-hunar ga yo'naltirishda o'quvchilarga ko'yiladigan talablar. Qizikishlar, mayilliklar, qobiliyatlar. Salomatlik va kasb. Kasbga yaroqlik. Kasb tanlashda onglik va mustaqillik. O'z-o'zini tarbiyalash va kasb tanlash.

10-mavzu: Kasb-hunarga yo'naltirish ishining asosiy yo'nalishlari va bosqichlari.

Kasb-hunarga yo'naltirish ishining asosiy yo'nalishlari va ularning mazmuni.

11-mavzu: Kasb-hunarga yo'naltirish ishining mazmuni.

Kuzatish; diagnostik suhbatlar; birinchi bosqich - 1-4 sinf; ikkinchi bosqich - 5-9 sinf; uchinchi bosqich - 10-11 sinf yoki akademik litsey, kasb- hunar kolleji.

12-mavzu: Kasb-hunarga yo'naltirish bo'yicha ta'lim muassasasi jamoasining faoliyati.

Ta'lim muassasasi rahbari, direktorning o'quv va ma'nviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha muovinlvri, fan o'qituvchilari, sinf rahbari, o'quv muassasalari psixologi, ta'lim muassasasi vrachining kasb-hunarga yo'naltirish bo'yicha faoliyati. Sinf rahbarining kasb-hunarga yo'naltirishdagi o'rni.

13-mavzu: Kasb - hunarga yo'naltirish komissiyalari. O'quvchilar va ota-onalar bilan ishlash.

Kasb hunarga yo'naltirish komissiyalari va ularning ishlarini tashkil qilish. Kasb - hunarga yo'naltirish bo'yicha o'quvchilar bilan ishlash. Ota-onalar bilan ishlash.

14-mavzu: Kasb tanlashga doir reja tuzish.

Kasb egallash va ishga joylashishga doir shaxsiy reja tuzish . Kasbiy qiziqish va moyilliklami aniqlash. Tanlangan kasb hunarga doir ma'lumotlar to'plash.

15-mavzu: Kasb tanlashda uchraydigan xatoliklarni oldini olish omillari

Kasb tanlashda uchraydigan tipik xatoliklar. Kasb tanlashdagi onglilik va mustaqillik. Kasblarning murakkablik omillarini taxlil qilish.

16-mavzu: Kasb-hunarga yo'naltirish tamoyillari, shakl va metodlari.

Kasb-hunarga yo'naltirish tamoyillari.O'quvchilarni kasb-hunarga yo'naltirish shakllari. O'quvchilarni kasb-hunarga yo'naltirish metodlari. Kasb-hunarga yo'naltirish maqsadida o'quvchilarni o'rganish metodlari.

17-mavzu: O'zbekistonda xalq hunarmandchiligining turlari, rivojlanish tarixi, istiqbollari.

O'zbek xalq hunarmandchiligiga asos solgan hunarmand ustalar, uyushmalari,

xalq hunarmandchiligining turlari, ish usullari va maktablari. Xalq hunarmandchiligiga oid kasblar.

18-mavzu: Xalq hunarmandchiligida foydalaniladigan zamonaviy texnika va I texnologiyalar.

Xalq hunarmandchiligi sohalari bo'yicha qo'llaniladigan zamonaviy texnika va texnologiya turlari, texnologik mashinalar, ularning tuzilishi, ishlash prinsipi.

19-mavzu: Oilada hunarmandchilik va kasanachilik ishlarini tashkil qilish.

Hunarmandlarning bozor munosabatlari asosidagi faoliyati. "Hunarmand" uyushmasining faoliyati va istiqbollari.

20-mavzu: Biznes loyiha mavzusini mustaqil tanlash.

Tanlangan mavzu bo'yicha biznes loyihani tayyorlash. Soha mutaxassislari va o'qituvchilar maslahati asosida ishlarni tashkil qilish.

21-mavzu: Biznes loyihani tayyorlash bosqichlari.

Biznes loyiha taqdimotini tayyorlash va o'tkazish.

22 -mavzu. Inson hayotida kasbning o'rni.

Kasb-hunar egallashda inson salomatligiga qo'yilgan talablar.

23-mavzu. Kasbni to'g'ri tanlashning mohiyati va istiqboli.

Kasb tanlashda shaxs, shaxsiy qiziqish, mayl va qobiliyat.

24 -mavzu. Xalq hunarmandchiligi mahsulotlarini ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish.

Texnologik jarayonlarni avtomatlashtirish. Ishlab chiqarishni avtomatlashtirishning afzallik va kamchilik tomonlari.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Kasb-xunarga qiziqishni aniqlash testini tuzish.
2. Kasb hunarga qiziqishni aniqlash anketasini tuzish.
3. Hunarmandlarning bozor munosabatlari asosidagi faoliyatini taxlil qilish
4. O'z biznes loyiha mavzusini mustaqil tanlash.
5. Biznes loyiha taqdimotini tayyorlash va o'tkazish.
6. Kasbiy o'z-o'zini anglash va kasbiy qiziqishni aniqlash usullari.
7. Kasbga yaroqlilikni belgilash va moyillikni tarbiyalash usullari.
8. qobiliyatni aniqlovchi testlar
9. Kasb tanlashda shaxs, shaxsiy qiziqish, mayl va qobiliyat.
10. Kasbiy o'z-o'zini anglash va kasbiy qiziqishni aniqlash usullari.
11. "Professiogramma", "Psixogramma", "Kasb tanlash varaqasi" ni tuzish
12. Kasbga doir shaxsiy reja tuzish. Kasbiy qiziqish va moyilliklarni aniqlash bo'yicha amaliy mashqlar bajarish.
13. Tanlangan kasb-hunarga doir ma'lumotlar to'plash va tahlil qilish.
14. "Men tanlagan kasbni egallashda kelgusidagi rejalarim" (Farovon hayot yo'lida) mavzusida ijodiy ish taqdimoti
15. "Men tanlagan kasb" ijodiy loyihasini tayyorlash.
16. Texnologiya ta'limi va boshqa fan o'qituvchilarining kasb hunarga yo'naltirish boyicha vazifalari.
17. Texnologiya ta'limi darslarida o'quvchilaming ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirish.
18. Kasb hunarga yo'naltirish tashxis markazlarinig faoliyati
19. Ekskursiyalarni tashkil qilish, kasb hunarga yo'naltirishda ommaviy axborot vositalarning ahamiyati.
20. Kasb-hunarga yo'naltirishda ota-onalar bilan ishlash rejasini tuzish

Amaliy mashg'ulotlari boyicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

Amaliy mashg'ulotlarga tavsiya etiladigan mavzular:

1. Xalq xo'j aligidagi kasblar ularning tasnifi.
2. Kasb hunar kollejlarining yo'nalishi, ularning bir-birdan farqi, umumiy tomonlarini tahlil qilish.
3. Kasblaaring turkumlari, bo'limlari, guruhlari.
4. Kasblaming tiplari.
5. Kasb tanlashda onglilik va mustaqillik.
6. Kasblarning murakkablik omillarini tahlil qilish.
7. Kasbning insonga qo'yadigan talablari.
8. Kasb tanlashda yo'l qo'yiladigan tipik xatolar.
9. Professional qiziqish va moyilliklar.
10. Professional qiziqish va moyilliklarni shakllantirish.
11. Kasb tanlashda qobiliyatning ahamiyati.
12. Kasbga yaroqlilik.
13. Kasb tanlashda salomatlikning ahamiyati.
14. Kasblarning tibbiy jixatdan nomuvofiqligi.
15. Kichik mutaxassislarni tayyorlash tizimi.
16. Oliy ta'lim tizimida mutaxassislar tayyorlash.
17. Professional reja to'g'risida tushuncha.
18. Professional rejalarni amalga oshirish bosqichlari.
19. Kasb hunarga qiziqishni aniqlash.
20. Kasb hunarga qiziqishni aniqlash.

Seminar mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

Talaba mustaqil ta'limni tayyorlashda muayyan fanning xusuasiyatlari hisobga

	olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi. - darslik va o‘quv qo‘llanmalar bo‘yicha fan boblari hamda mavzularini o‘rganish; - maxsus adabiyotlar bo‘yicha mavzular ustida ishlash; - talabaning o‘quv, ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarish bilan bog‘liq bo‘lgan fanlar bo‘limlari va mavzularini chuqur o‘rganish; - faol va muammoli o‘qitish uslubidan foydalaniladigan o‘quv mashg‘ulotlari; - masofaviy ta’lim. **V. Mustaqil ta’lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:** 1. Xalq xo‘j aligidagi kasblar ularning tasnifi. 2. Kasb hunar kollejlarining yo‘nalishi, ularning bir-birdan farqi, umumiy tomonlarini tahlil qilish. 3. Kasblaaring turkumlari, bo‘limlari, guruhlari. 4. Kasblaming tiplari 5. Mamlakatimizda kasb-hunarga yo‘naltirish nazari yasi va uning tarixi. 6. Kasb- hunarga yo‘naltirish ishlarining ijtimoiy asoslari. 7. Kasb - hunarga yo‘naltirish ishlarining psixologik asoslari. 8. Kasb- hunarga yo‘naltirish ishlarining fiziologik asoslari. 9. Professiografiya va psixografiY. 10. Professiogramma va ularning turlari, mazmuni. 11. Psixogramma. 12. Xalq xo‘jaligining asosiy tarmoqlari. 13. Xalq xo‘jaligidagi kasblar va ulaming malaka tavsifnomalari. 14. O‘rta maxsus kasb-hunar ta’limidagi tayyorlov yo‘nalishlari, kasblar va ixtisosliklar tasniflagichi. 15. Kasblar to‘g‘risida ma’lumotlar berish. 16. Kasblarning tiplari. 17. Kasblarning turkumlari. 18. Kasblarning bo‘limlari va gruppalari. 19. Kasb tanlash formulasi. 20. Qizikishlar, mayilliklar, qobiliyatlar. 21. Ishlab chiqarish jarayoni haqida tushuncha. 22. Fan texnika va ishlab chiqarishni tashkil etishning asosiy omillari. 23. Fan texnika taraqqiyotini jadallashtirish maqsadida sanoat korxonasini joylashtirish va boshqarishni geografik tadqiq etish. 24. Xalq xo‘jaligi tarmoqlari, sanoat - qishloq xo‘jaligi, kichik korxonalar, kichik biznes. 25. Zamonaviy ishlab chiqarishning bozor munosabatlari bilan uzviyligi. 26. Kasbga yo‘naltiruvchi o‘quv-metodik xonasi. 27. Kasb hunarga yo‘naltirishning bosqichlari. 28. Kasbga yo‘naltirish tadbirlarini ro‘yobga chiqarish vositalari. 29. Kasb tanlashda onglilik va mustaqillik. 30. O’z-o’zini tarbiyalash va kasb tanlash.
	Mustaqil o’zlashtiriladigan mavzular boyicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va mavzular yuzasidan taqdimot qilish, hamda masofadan boshqariladigan murakkab madellarni loyi
3.	**VI. Fanni o’zlashtirish natijasi (shakllanadigan kompetensiyalar)** fanni o’zlashtirish natijasida talaba : “Kasbiy kompetentlik” fanining mazmuni; maqsadi va vazifalari mehnat ta`limining shakllanishi va rivojlanish bosqichlari; oliy ta`lim muassasalarida bo’lajak mehnat ta`limi o’qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirish; «Kompetent» va «kompetentlik» tushunchalarining etimologik tahlili; mehnat ta`limi o’qituvchilarini kasbiy kompetentligi; mehnat ta`limi o’qituvchilarining kasbiy kompetentligining shakllanishiga ta`sir ko’rsatuvchi omillar; mehnat ta`limi o’qituvchilarining kasbiy kompetentligini shakllantirishda ijodiy faoliyatning o’rni; mehnat ta`limi o’qituvchisining global kasbiy kompetentliligi; ijtimoiy-madaniy, axborot olishga oid, kommunikativlik kompetentlikning tarkibiy qismlarini ***bilishi kerak;*** oliy ta`lim muassasalarida bo’lajak mehnat ta`limi o’qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirish; «kompetent» va «kompetentlik» tushunchalarining etimologik tahlili; mehnat ta`limi o’qituvchilarining kasbiy kompetentligini shakllantirishda ijodiy faoliyatning o’rni; mehnat ta`limi o’qituvchisining global kasbiy kompetentliligi; ijtimoiy-madaniy, axborot olishga oid, kommunikativlik kompetentlikning tarkibiy qismlarini amalda qo’llay olishni ***ko’nikmalariga ega bo’lishi kerak;*** oliy kasbiy ta`lim tizimi; ishchi kasblarni tahlil qila olish; kasb ta`limining falsafiy-metodologik asoslari; kasb ta`limi tizimini tadqiq qilish metodlari; kasb ta`limining taraqqiy etish bosqichlari; bozor iqtisodiyoti sharoitida ta`lim muassasalarini rivojlantirish istiqbollarini belgilash ***malakalariga ega bo’lishi kerak.***
4.	**VII. Ta’lim texnologiyalari va metodlari:** • Individual o‘quv loyihasi; • Manbaalar bilan ishlash; • Dokladlar tayyorlash; • Taqdimotlarni qilish; • Jamoa bo’lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar. • ta’lim yo‘nalishi(mutaxassislik)ning xususiyatidan kelib chiqqan holda mustaqil ishlarning boshqa turlaridan foydalanish mumkin.
5.	**VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.
6.	**IX. Asosiy adabiyotlar:** 1. Muslimov N.A., Mullaxmetov R.G. Kasb tanlashga yo‘llash. O‘quv qo‘ilanma.-Toshkent: O‘zROO‘MTV, 2007, 234bet.